

Львівський національний університет імені Івана Франка
Кафедра українського прикладного мовознавства

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан філологічного факультету
проф. Пилипчук С. М.

“ 30 ” _____ 2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Українська мова за професійним спрямуванням

Галузь знань	03 Гуманітарні науки
Спеціальність	035 Філологія
Спеціалізація	035.04 Германські мови та літератури (переклад включно)
Освітня програма	«Англійська мова і література»
Факультет	іноземних мов

Львів 2016

Робоча програма «Українська мова за професійним спрямуванням» для студентів за спеціальністю 035 Філологія; спеціалізація 035.04 германські мови та літератури (переклад включно), ОП «Англійська мова і література». – 2016. – 11 с.

Розробник: кандидат філологічних наук, доцент кафедри українського прикладного мовознавства Мацюк З.О.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри українського прикладного мовознавства

Протокол № 1 від “30” серпня 2016 р.

Завідувач кафедри українського
прикладного мовознавства

З.О.
(підпис)

(Горан Л.М.)
(прізвище та ініціали)

“30” серпня 2016 р

Схвалено методичною комісією за спеціальністю 035 Філологія

Протокол № 1 від “30” серпня 2016 р.

“30” серпня 2016 р.

Голова

С.П.
(підпис)

(Саломія Л.Т.)
(прізвище та ініціали)

1. ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Витяг з робочої програми навчальної дисципліни

„Українська мова за професійним спрямуванням”

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань 03 –гуманітарні науки (шифр, назва)	Нормативна	
Модулів – 3	Спеціальність 035 Філологія	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 3	Спеціалізація 035.04 Германські мови та літератури (переклад включно) ОП «Англійська мова і література»	1-ий	1-ий
Курсова робота –		Семестр	
Загальна кількість годин – 90		2-ий	2-ий
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 год. самостійної роботи студента – 4 год.	Освітньо-кваліфікаційний рівень: бакалавр	Лекції	
		16 год.	6 год.
		Практичні, семінарські	
		16 год.	6 год.
		Лабораторні	
		Самостійна робота	
		58 год.	78 год.
ІНДЗ:			
Вид контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Мета навчальної дисципліни:

- ознайомити з особливостями реалізації системи і структури сучасної української літературної мови в різних видах і жанрах усного та писемного фахового мовлення;
- сформувати засобами української мови лінгвістичну основу для порівняльного вивчення іноземних мов та перекладацької діяльності.

Завдання навчальної дисципліни:

- навчити правильно визначати роль і місце державної української мови в майбутній професійній діяльності;

- удосконалити практичні навички володіння усною та писемною формами сучасної української літературної мови;
- підвищити загальний рівень культури українського мовлення студентів.

У результаті вивчення курсу студент повинен

знати:

- специфіку фонетичної системи сучасної української літературної мови;
- особливості лексики та лексикографії, граматичних категорій та одиниць української мови за фаховим спрямуванням;
- норми сучасної української літературної мови та особливості їх реалізації в системі усного та писемного фахового мовлення;
- правила мовленнєвого етикету.

вміти:

- аналізувати звуковий склад слів і відтворювати їх фонетичною транскрипцією;
- використовувати різні види наголосу і записувати партитуру тексту;
- добирати тексти та аргументувати їх належність до різних функціональних стилів української мови;
- дотримуватися правил мовленнєвого етикету відповідно до ситуацій та тональностей фахового спілкування;
- характеризувати словниковий склад української літературної мови, класифікувати фразеологічні одиниці та використовувати лексикографічні джерела української мови відповідно до потреб фахового спілкування;
- виявляти специфіку граматичних категорій, значень, форм та розрізняти типи синтаксичних структур української мови за фаховим спрямуванням;
- будувати тексти в межах різних видів і жанрів усного та писемного фахового українського мовлення.

Структуру курсу становлять 16 годин лекційних, 16 години практичних занять і 64 години самостійної роботи студента.

Навчальна дисципліна складається з трьох змістових модулів: *1. Вступ. Українська національна, літературна мова в аспекті теорії функціональних стилів та культури мовлення. Культура усного фахового мовлення та основні види і жанри його реалізації. Риторичні основи професійної комунікації.*

2. Словниковий склад та фразеологія української літературної мови. Українська фахова лексикографія.

3. Граматичні особливості української мови. Культура писемного фахового мовлення (види наукових робіт, ділові папери).

3. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1

Змістовий модуль 1. *Вступ. Українська національна, літературна мова в аспекті теорії функціональних стилів та культури мовлення. Культура усного фахового мовлення та основні види і жанри його реалізації. Риторичні основи професійної комунікації.*

Тема 1. Вступ. Мета і завдання курсу „Українська мова (за професійним спрямуванням)”, його зміст і структура. Мова і мовлення, основні функції мови. Поняття національна та літературна мова, основні ознаки літературної мови. Нормативно-правові основи функціонування української мови як державної.

Поняття мовна норма, види мовних норм. Суспільне значення мовної норми.

Функціональні стилі сучасної української літературної мови.

Тема 2. Поняття культура мовлення, основні ознаки культури мовлення. Український мовленнєвий етикет. Культура усного фахового мовлення. Норми усного мовлення (орфоепічні, акцентуаційні). Фонетична і фонематична транскрипції. Інтонація, її основні елементи.

Тема 3. Основні види і жанри усного публічного монологічного (доповідь, промова, виступ, повідомлення) та діалогічного мовлення (бесіда, телефонна розмова). Риторичні вміння і навички – запорука успішного усного фахового мовлення. Мистецтво оратора.

МОДУЛЬ 2

Змістовий модуль 2. Словниковий склад та фразеологія української літературної мови. Українська фахова лексикографія.

Тема 4. Словниковий склад сучасної української літературної мови та його характеристика з різних точок зору. Слова іншомовного походження в системі української мови за фаховим спрямуванням, специфіка їхнього мовного освоєння. Специфіка української мовознавчої термінології

Тема 5. Лексико-семантичні групи слів (синоніми, омоніми, антоніми, пароніми). Міжмовна омонімія.

Фразеологія сучасної української літературної мови. Особливості відтворення української фразеології засобами інших мов. Українська лексикографія. Види лінгвістичних словників.

МОДУЛЬ 3

Змістовий модуль 3. Граматичні особливості української мови за фаховим спрямуванням. Культура писемного фахового мовлення (види наукових робіт, ділові папери).

Тема 6. Іменник, прикметник, числівник та займенник сучасної української літературної мови, особливості реалізації їхніх морфологічних категорій у системі фахового мовлення.

Рід іменників, особливості вживання родових форм. Специфіка творення та вживання форм числа іменників.

Відмінок як граматична категорія іменника, особливості значення, творення та вживання відмінкових форм іменників.

Морфологічні особливості прикметників української мови. Специфіка творення та вживання прикметників різних лексико-граматичних розрядів (якісні, відносні, присвійні). Форми ступенів порівняння прикметників.

Морфологічні особливості числівників української мови. Особливості поєднання числівників з іменниками.

Морфологічні особливості займенників української мови. Особливості значення та вживання займенників різних розрядів за значенням (особові, зворотний, присвійні, означальні, питальні, відносні, заперечні, неозначені).

Тема 7. Дієслово, прислівник, їх місце та особливості реалізації в системі сучасного українського фахового мовлення.

Морфологічні особливості основних форм дієслів (інфінітив, особово-родові форми, дієприкметник, дієприслівник, форми на -но, -то). Специфіка реалізації граматичних категорій дієслова (вид, перехідність / неперехідність, стан, спосіб, час, особа) та морфологічних дієслівних форм у системі української мови.

Морфологічні та словотвірні особливості прислівників. Творення та особливості вживання форм ступенів порівняння прислівників.

Службові частини мови, їх місце та особливості реалізації в граматичній системі сучасного українського фахового мовлення.

Прийменник як частина мови, функція прийменників та специфіка прийменниково-відмінкових конструкцій української мови.

Сполучники і частки української мови, особливості їх значення та функціонування в текстах фахового мовлення.

Тема 8. Синтаксичні особливості сучасної української літературної фахової мови. Культура писемного фахового українського мовлення.

Синтаксис словосполучення і простого речення. Види словосполучень та простих речень. Види синтаксичного зв'язку у словосполученні та реченні. Порядок слів у реченні.

Синтаксис складного речення. Поняття текст і дискурс.

Культура писемного наукового та офіційно-ділового українського мовлення. Мовні та структурні особливості наукових робіт (реферат, наукова стаття, анотація, курсова, дипломна, магістерська робота, рецензія, відгук) та ділових паперів (заява, автобіографія, резюме, рекомендаційний лист, характеристика, протокол, витяг з протоколу). Правила бібліографічного опису.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
<i>Змістовий модуль 1. Вступ. Українська національна, літературна мова в аспекті теорії функціональних стилів та культури мовлення. Культура усного фахового мовлення та основні види і жанри його реалізації. Риторичні основи професійної комунікації.</i>												
Тема 1. Вступ. Мета і завдання курсу „Українська мова (за професійним спрямуванням)”, його зміст і структура. Поняття національна та літературна мова, основні ознаки літературної мови. Поняття мовна норма, види мовних норм. Функціональні стилі сучасної української літературної мови.	12	2	2			8						
Тема 2. Поняття культура мовлення, основні ознаки культури мовлення. Культура усного фахового мовлення. Орфоепічні та	12	2	2			8						

акцентуаційні норми сучасної української літературної мови. Фонетична і фонематична транскрипції української мови.													
Тема 3. Основні види і жанри усного публічного монологічного (доповідь, промова, виступ, повідомлення) та приватного діалогічного мовлення (телефонна розмова). Мистецтво оратора. Український мовленнєвий етикет.	12	2	2			8							
Разом – зм. модуль 1	36	6	6			24							

Модуль 2

Змістовий модуль 2. Словниковий склад та фразеологія української літературної мови. Українська фахова лексикографія

Тема 4. Словниковий склад сучасної української літературної мови та його характеристика з різних точок зору. Термін і його ознаки. Українська мовознавча термінологія.	12	2	2			8							
Тема 5. Лексико-семантичні групи слів (синоніми, омоніми, антоніми, пароніми). Явище міжмовної омонімії. Фразеологія сучасної української літературної мови, особливості відтворення фразеологізмів засобами інших мов. Українська фахова лексикографія. Види лінгвістичних	12	2	2			8							

словників.													
Разом – зм. модуль 2	24	4	4			16							

Модуль 3

Змістовий модуль 3. Граматичні особливості української мови за фаховим спрямуванням. Культура писемного фахового мовлення (види наукових робіт, ділові папери)

Тема 6. Іменник, прикметник. числівник, займенник сучасної української літературної мови, особливості реалізації їхніх морфологічних категорій в системі фахового мовлення.	12	2	2			8							
Тема 7. Дієслово та прислівник, їх місце та особливості реалізації в системі сучасного українського фахового мовлення. Службові частини мови, їх місце та особливості реалізації в граматичній системі сучасного українського фахового мовлення.	12	2	2			8							
Тема 8. Синтаксичні особливості сучасної української літературної фахової мови. Культура писемного фахового українського мовлення.	12	2	2			8							

Разом – зм. модуль 3	36	6	6			24					
Усього	96	16	16			64					

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Вступ. Мета і завдання курсу „Українська мова (за професійним спрямуванням)”, його зміст і структура. Мова і мовлення, основні функції мови. Поняття національна та літературна мова, основні ознаки літературної мови. Нормативно-правові основи функціонування української мови як державної. Поняття мовна норма, види мовних норм. Суспільне значення мовної норми. Функціональні стилі сучасної української літературної мови.	2
2.	Поняття культура мовлення, основні ознаки культури мовлення. Український мовленнєвий етикет. Культура усного фахового мовлення. Норми усного мовлення (орфоепічні, акцентуаційні). Фонетична і фонематична транскрипції. Інтонція, її основні елементи.	2
3.	Основні види і жанри усного публічного монологічного (доповідь, промова, виступ, повідомлення) та діалогічного мовлення (бесіда, телефонна розмова). Риторичні вміння і навички – запорука успішного усного фахового мовлення. Мистецтво оратора.	2
4.	Словниковий склад сучасної української літературної мови та його характеристика з різних точок зору. Слова іншомовного походження в системі української мови за фаховим спрямуванням, специфіка їхнього мовного освоєння.	2
5.	Специфіка української мовознавчої термінології. Лексико-семантичні групи слів (синоніми, омоніми, антоніми, пароніми). Міжмовна омонімія. Фразеологія сучасної української літературної мови. Особливості відтворення української фразеології засобами інших мов. Українська лексикографія. Види лінгвістичних словників.	2
6.	Іменник, прикметник, числівник, займенник сучасної української літературної мови, особливості реалізації морфологічних форм іменника в системі фахового мовлення.	2
7.	Дієслово та прислівник, їх місце та особливості реалізації в системі сучасного українського фахового мовлення. Службові частини мови, їх місце та особливості реалізації в граматичній системі сучасного українського фахового мовлення.	2
8.	Синтаксичні особливості сучасної української літературної фахової мови. Культура писемного наукового та офіційно-ділового українського мовлення.	2
	Разом	16

6. САМОСТІЙНА РОБОТА

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Основні функції мови. Видатні діячі науки та культури про українську мову. Зразки функціональних стилів мови. Закон України „Про засади державної мовної політики” та „Європейська хартія регіональних мов або мов меншин”. Український мовленнєвий етикет.	6
2.	Основні інтонаційні конструкції української мови. Засоби милозвучності української мови. Фонетична транскрипція.	8
3.	Види і жанри усного мовлення. Риторична майстерність. Закони риторики. Публічний виступ.	14
4.	Джерела розвитку полісемії. Типи лексичних значень. Нові слова в українській мові.	8
5.	Робота зі словниками. Дослідження типу полісемії та омонімії, розширення семантики слів, появу нових значень та слів.	16
	Способи і засоби відтворення фразеологізмів з різних мов на українську	4
6.	Види і жанри наукового та офіційно-ділового стилів української мови. Написання ділових паперів та аналіз структури і мовного оформлення наукових робіт (наукова стаття, курсова, магістерська робота).	8
	Разом	64

7. РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЩО ПРИСВОЮЄТЬСЯ СТУДЕНТАМ

Семестр 2									
Поточне тестування та самостійна робота								Підсумковий тест (залік)	Сума
Змістовий Модуль 1			Змістовий Модуль 2		Змістовий Модуль 3				
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8		
5	5	20	5	10 25	5	5	20	25	100

ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ: ВУЗУ, НАЦІОНАЛЬНА ТА ECTS

Оцінка ECTS	Оцінка в балах	За національною шкалою		
		Екзаменаційна оцінка, оцінка з диференційованого заліку	Залік	
A	90–100	5	<i>Відмінно</i>	Зараховано
B	81–89	4	<i>Дуже добре</i>	
C	71–80		<i>Добре</i>	
D	61–70	3	<i>Задовільно</i>	
E	51–60		<i>Достатньо</i>	

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники та посібники

1. Сучасна українська літературна мова: Вступ. Фонетика / За ред. І.К. Білодіда. – К., 1969
2. Сучасна українська літературна мова: Морфологія / За ред. І.К. Білодіда. – К., 1969
3. Сучасна українська літературна мова: Лексика і фразеологія / За ред. І.К. Білодіда. – К., 1973.
4. Сучасна українська літературна мова: Синтаксис / За ред. І.К. Білодіда. – К., 1972.
5. Сучасна українська літературна мова: Стилїстика / За ред. І.К. Білодіда. – К., 1980.
6. Словотвір сучасної української літературної мови. – К., 1979.
7. Сучасна українська мова / За ред. О.Д. Пономарева. – Вид.2-е, переробл. – К., 2001.
8. Сучасна українська літературна мова: Підручник / За ред. М.Я. Плющ. – 2-е вид., переробл. і доп. – К., 2000.
9. Грищенко А.П., Мацько Л.І., Плющ М.Я. та ін. Сучасна українська літературна мова: Підручник / За заг. ред. А.П. Грищенка. – 3-тє вид., доповн. – К., 2002.
10. Ющук І.П. Українська мова: Підручник для студ. філолог. спец. вищих навч. закладів. – К., 2003.
11. Пономарів О. Культура слова: Мовностилїстичні поради: Навч. посібник для студ. гуманітар. спец. вищих закладів освіти. – К., 1999.

Додаткова література

1. Антисуржик / За ред. О.Сербенської. – Львів, 1994.
2. Антоненко-Давидович Б. Як ми говоримо. – К., 1991.
3. Бабиц Н. Основи культури мовлення. – Львів, 1990.
4. Безпояско О.К., Городенська К.Г., Русанівський В.М. Граматика української мови: Морфологія. – К., 1993.
5. Винницький В. Наголос у сучасній українській мові. – К., 1984.
6. Вихованець І.Р. Частини мови в семантико-граматичному аспекті. – К., 1998.
7. Вихованець І.Р. Граматика української мови: Синтаксис. – К., 1990.
8. Вихованець І.Р., Городенська К.Г. Теоретична морфологія української мови: Академічна граматики української мови / За ред. І.Р. Вихованця. – К., 2004.
9. Загнітко А.П. Основи функціональної морфології української мови. – К., 1991.
10. Загнітко А.П. Теоретична граматики української мови: Морфологія. – Донецьк, 1996.
11. Іванишин В., Радевич-Винницький Я. Мова і нація. – Дрогобич, 1994.
12. Караванський С. Секрети української мови. – К., 1994.
13. Культура мови і культура в мові. – К., 1991.
14. Культура української мови: Довідник. – К., 1991.
15. Мацько Л. Стилїстика української мови. – К., 1998.
16. Мацюк З., Станкевич Н. Українська мова професійного спілкування: Навч. посібник. – К., 2010.
17. Муромцева О.Г. Розвиток лексики української літературної мови в другій половині ХІХ на початку ХХ столїття. – К., 1985.
18. Огієнко І. Історія української літературної мови. – К., 2001.
19. Пилинський М.М. Мовна норма і стиль. – К., 1976.
20. Пономарів О. Культура слова: Мовностилїстичні поради. – К., 1999.
21. Пономарів О. Стилїстика сучасної української мови. – К., 1992.
22. Ставицька Леся Арго, жаргон, сленг: Соціальна диференція української мови. – К., 2005.
23. Струганець Л. Динаміка лексичних норм української літературної мови ХХ столїття. – Тернопіль, 2002.
24. Український правопис. – К., 1994.
25. Шевельов Ю. Українська мова в першій половині двадцятого столїття (1900-1941). Стан і статус // Сучасність. – 1987.